



Likelydande brev til:

1. Vestland fylkeskommune
2. Atløy Båt & Marina AS

Saksbehandlar, innvalstelefon

Gunn Helen Henne, 5764 3140

Vedtak om løyve etter forureiningslova til Atløy Båt & Marina AS for landbasert akvakulturanlegg på lokaliteten Natura i Askvoll kommune

Atløy Båt & Marina AS får løyve etter forureiningslova til utslepp frå landbasert akvakulturanlegg med årleg produksjon av inntil 4000 tonn biomasse av postsmolt på lokaliteten Natura i Askvoll kommune.

Det er sett særskilte vilkår knytt til reinsing av anlegget sine utslepp til sjø, overvaking av miljøverknader av utsleppa, og krav om kartlegging av marint naturmangfald i området som utsleppa kan påverke.

1. Vedtak

Statsforvaltaren gir Atløy Båt & Marina AS løyve til forureinande verksemd. Løyvet med krav og vilkår ligg vedlagt. Løyvet er gitt etter forureiningslova § 11, jf. § 16.

Løyvet gjeld frå 19.02.2025. Løyvet etter forureiningslova kan likevel ikkje takast i bruk før Vestland fylkeskommune har gitt løyve etter akvakulturlova.

Atløy Båt & Marina AS skal betale eit gebyr for Statsforvaltaren si sakshandsaming. Gebyret er fastsett til 133 000 kroner (fjorårets sats). Vedtaket om gebyr er gjort etter forureiningsforskrifta § 39-4.

1.1. Nokre viktige fristar

Vilkår nr.	Innhald	Frist
11.5	Registrere miljø- og artsdata frå søknadsdokumentasjonen i databasar	01.06.2025
11.1	Plan for risikobasert overvaking av resipient (overvakingssystem) til Statsforvaltaren	Innan produksjonsstart



11.1	Miljøgranskingar for å dokumentere n-tilstanden i området som utsleppa kan påverke, inkl. ev. straummålingar og modellering	Innan produksjonsstart
11.3	Kartlegging og rapportering av sårbart naturmangfald	Innan produksjonsstart
10.2	Årsrapportering for utsleppsrelevante data og ev. avvik frå løyvet	1. mars kvart år
11.4	Årleg sjekk av strandsona	Årleg, i løpet av sommarhalvåret
11.5	Rapportering av miljøgranskingar og registrering i databasar	Fortløpande

2. Bakgrunn for saka

2.1. Søknaden

Atløy Båt & Marina AS har søkt om løyve til å etablere eit nytt landbasert akvakulturanlegg for produksjon av postsmolt av laksefisk på lokaliteten Natura i Askvoll kommune. Anlegget er planlagt drifta med avsalta sjøvatn frå inntak på 80 meters djup i Tvibyrgsundet, resirkuleringsteknologi (RAS) og med utslepp av reinsa og desinfisert avløpsvatn på 37 meters djup i Vilnesfjorden sør for Barsundet. Saltet frå avsaltingsprosessen vert tilført avløpet igjen før utslepp stil sjø.

Den årlege produksjonen som det er søkt om, er på opp mot 12 millionar fisk med snittstorleik på 500 g, berekna til totalt 4000 tonn fisk og eit fôrforbruk på 4000 tonn. Anlegget vil produsere fisk med større eller mindre storleik ut frå marknadsbehov, innafor totalbiomassen på 4000 tonn. Maksimal ståande biomasse i anlegget vil bli inntil ca. 934 tonn, og maksimal fôrmengd per veke vil bli inntil ca. 108 tonn. Dei årlege utsleppa av nitrogen (N), fosfor (P) og organisk karbon (TOC) frå produksjonen er rekna ut frå eit konservativt anslag for kor mykje utsleppsreduksjon eit mekanisk filteranlegg vil oppnå (10 % for N, 40 % for P og TOC).

Ytterlegare faktagrunnlag om m.a. utsleppsmengder og miljøforhold i utsleppsområdet, og opplysningar om saksgangen, er nærmare omtalt i kapittel 4 og 5.

2.2. Rettsleg utgangspunkt

Forureiningslova

Når Statsforvaltaren vurderer om det skal gjevast løyve til forureinande verksemd, og eventuelt på kva vilkår, skal vi legge vekt på ulempene ved tiltaket som er knytte til forureining haldne saman med fordelar og ulemper tiltaket elles vil føre til jf. forureiningslova § 11 siste ledd. I vurderinga vil vi særleg sjå på i kva grad verksemda det er søkt om løyve for er akseptabel sett i lys av føremål og retningslinjer i §§ 1 og 2 i forureiningslova.

Naturmangfaldlova

Forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 i naturmangfaldlova ligg til grunn for korleis Statsforvaltaren utøver mynde. Vidare skal prinsippa i §§ 8 til 12 om mellom anna kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming



og samla belastning leggjast til grunn som retningslinjer når Statsforvaltaren tek avgjerder som kan få følger for naturmangfaldet.

Vassforskrifta

Vassforskrifta inneheld forpliktande miljømål om at myndigheitene skal syte for at alle vassførekomstar skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand med mindre det er gitt unntak med heimel i § 9 eller § 10 i forskrifta. Utslepp skal ikkje føre til at den økologiske eller kjemiske tilstanden i ein vassførekomst vert forringa.

Nasjonalt prioriterte stoff

Noreg har eit mål om å stanse utslepp av helse- og miljøfarlege stoff. Bruk og utslepp av stoff og stoffgrupper på den norske prioritetslista¹ skal reduserast vesentleg og på sikt stansast.

Konfliktar med naturmangfald og friluftsliv

Statsforvaltaren er statleg fagmyndigheit for naturvern-, friluftsliv-, vilt- og laksefiskeinteresser på regionalt nivå. Vi skal i akvakultursaker gi ei fråsegn til Vestland fylkeskommune om konfliktar som etableringar eller endringar av akvakulturanlegg kan få for desse interessene. Statsforvaltaren si fråsegn til fylkeskommunen er ikkje eit vedtak, men skal gi miljøfagleg saksopplysing innafor våre ansvarsområde til fylkeskommunen si handtering av saka etter Akvakulturlova.

3. Statsforvaltaren si vurdering

3.1. Grunngeving for vedtaket

Fordelar og ulemper

Havbruksnæringa produserer sjømat, og skaper arbeidsplassar og verdiar for Noreg. Landbasert produksjon av større settefisk/postsmolt før utsett i sjø har frå eit miljøperspektiv nokre fordelar samanlikna med produksjon frå eit tidlegast mogleg stadium i sjø. Det gir høve til reinsing av avløpsvatnet, som kan gi eit mindre fotavtrykk per tonn produsert fisk målt som botnpåverknad på økosystema i resipienten. Landbasert produksjon har lågare utslepp av plast, antigroemiddel, og legemiddel mot lus enn opne anlegg i sjøen. I tillegg er landbasert produksjon av større fisk og ei tilsvarande kortare produksjonstid i sjøfasen venta å kunne redusere problema med lakselus i sjøfasen, og dermed gi ein mindre påverknad på villfisk, totalt sett.

Anlegg på land har utslepp av organisk materiale, oppløyste næringssalt, kjemikal (reingjeringsmiddel, legemiddel m.m.) og miljøgifter som følgjer med føret, som kan ha verknader for miljø og naturmangfald. Store anlegg har store utslepp, sjølv med reinsetiltak for avløpsvatnet. Landbasert produksjon har også høgare energibruk enn produksjon i sjø.

Atløy Båt & Marina AS søker om utsleppsløyve for ein årleg produksjon av fisk på 4000 tonn, med eit nitrogenutslepp for reinsa avløpsvatn på om lag 161,6 tonn nitrogen. Det årlege reinsa nitrogenutsleppet frå akvakulturanlegget svarer til utsleppa frå om lag 36 000 PE (personeiningar), dersom ein samanliknar med nitrogenmengda i ureinsa kommunalt avløpsvatn.

¹ [Den norske prioritetslista for kjemikalier - miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no)



Kunnskapsgrunnlag og miljøverknader

Vi har nytta det samla naturfaglege kunnskaps- og erfaringsgrunnlaget som Statsforvaltaren disponerer ved vurderinga av søknaden.

Søkjjar har gjort greie for registrerte naturverdiar slik dei er tilgjengelege som registreringar i tilgjengelege databasar, og har kartlagt miljøtilstanden og marin natur i det området som den opphavlege søknaden hadde søkt om utslepp til. Statsforvaltaren var usikker på miljøet si toleevne for dei omsøkte utsleppa i det opphavlege utsleppsområdet, og ba undervegs i behandlinga av søknaden om utgreiing av alternativ utsleppsstad. Det er ikkje gjort nye kartleggingar og miljøgranskingar i det området som utsleppspunktet som følgje av dette vart flytta til, sør for Barsundet. Dokumentasjonen som ligg føre i søknaden er såleis ikkje fullt dekkande for heile området som utsleppa kan påverke. Kunnskapsgrunnlaget om miljøtilstanden og naturmangfaldet i området er meir utfyllande omtalt i kapittel 4.2.

Søkjjar har fått utarbeidd eit notat med ei fagleg vurdering av kva endringa av utsleppspunktet kan ventast å bety for natur og miljø. Utsleppa ventast å få ei større spreining og fortykning ute i det opne fjordområdet, enn i det meir innelukka og grunne området som var opphavleg tiltenkt som resipient for utsleppa. Miljødokumentasjon frå søknad om etablering av den nærliggjande akvakulturlokaliteten Laukelandsøyna (ca. 1 km vest for utsleppspunktet) er vurdert til å gi tilstrekkeleg informasjon om den upåverka miljøtilstanden generelt i fjorden. Utsleppspunktet ligg tett ved ei naturtyperegistrering av ein viktig tareskoglokalitet. Utbreiinga til tareskogen er modellert og ikkje sjekka i felt, men utsleppa ventast å bli innlagra djupt nok til å ikkje påverke økosystema i tareskogen vesentleg.

Djupt inntak av salt og «tungt» sjøvatn frå 80 meters djup, som skal sleppast ut att på 37 meters djup, der dei omkringliggjande vassmassane er mindre salte og «lettare», vil truleg gi låg risiko for at avløpsvatnet blandar seg vesentleg oppover i vassøyla. Og dermed låg risiko for direkte påverknad i øvre opne vassmassar og i tareskogen. Straumtilhøva som er målt ved nærliggjande akvakulturlokalitetar aust og vest for utsleppspunktet, tyder på vasstransport som i hovudsak vil gi spreining vestover mot ein open resipient med gode miljøtilhøve som ventast å kunne omsette dei utsleppa som anlegget vil få, på ein tilfredsstillande måte.

Vi kjenner ikkje til anna verdfullt naturmangfald i nærleiken av Natura og utsleppspunktet som etableringa av anlegget vil kunne kome i konflikt med. Samstundes er kunnskapen om naturmangfaldet i våre marine økosystem avgrensa, noko som avspeglar seg i dei databasane vi har til rådvelde.

Statsforvaltaren vurderer at forholda som er kartlagde og dei faglege vurderingane som er gjort, gir eit godt nok kunnskapsgrunnlag for å ta ei avgjerd i saka. Vi vurderer risikoen for eutrofiering og vesentlege negative verknader på vassmiljøet og strandsona som låg. Etablering av eit nytt utsleppspunkt med dei utsleppsmengdene som er skisserte i søknaden vil gjere at den samla belastninga på resipienten vil auke (jf. naturmangfaldlova § 10), men blir likevel vurdert som å vere innafor akseptgrensene, ut frå den kunnskapen som ligg føre og dei vilkåra som er sett i løyvet.

Atløy Båt & Marina AS skal innan produksjonsstart levere eit risikobasert overvåkingsprogram og undersøke no-tilstanden i området som blir berørt av utsleppa. Med bakgrunn i at kunnskapen vi har om resipienten er noko mangelfull, er det nødvendig å gjere miljøgranskingar av no-tilstanden i det aktuelle utsleppsområdet og å kartlegge sårbare naturtypar som utsleppa kan få ein verknad på, før oppstart av produksjon i anlegget. Vidare overvaking av resipienten og influensområdet til anlegget er også nødvendig, for å følgje utviklinga når anlegget kjem i drift. Resultata vil bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget, og blir førande for vidare regulering av drifta. Framtidig overvaking skal



organiserast som eit heilskapleg og risikobasert overvakingsprogram, som er tilpassa plasseringa og spreininga av utsleppet og dei natur- og miljøverdiane som utsleppa kan påverke.

Dersom det syner seg at det kan bli naudsynt å setje inn tiltak for å hindre eller avgrense skade på naturmangfaldet, skal kostnadene berast av tiltakshavar, jf. naturmangfaldlova § 11.

Atløy Båt & Marina AS pliktar å ta i bruk miljøforvarlege teknikkar og driftsmetodar (naturmangfaldlova § 12, og forureiningslova § 2) som er tilgjengelege for næringa i dag. Ved eventuell redusert miljøtilstand i influensområdet til utsleppa, pliktar verksemda å lage ein tiltaksplan for å betre tilhøva.

Utsleppsmengder og utsleppsreducerande tiltak

I dag blir det ikkje nødvendigvis sett like krav til akvakulturanlegg og andre utsleppskjelder med utslepp av næringssalt, slik som til dømes kommunale avløpsanlegg og ulike industribransjar. Regelverkendringar for avløp og industri, og generelle innskjerpingar som gjeld utslepp til miljøet og verknad på vassmiljø og naturmangfald, vil kunne bety strengare regulering av akvakulturanlegg sine utslepp i framtida. Til dømes vil nye EU-krav til kommunalt avløp også få verknad i Noreg. EU-avløpsregelverket har strengare krav om nitrogenfjerning frå avløpsvatn enn det som har vore praksis i Noreg hittil.

I løyvet er det sett krav om utsleppsreduksjon i samsvar med det som vart søkt om. Vi vurderer dette nivået av utsleppsreduksjon som «på det jamne» med krava som er sett til andre landbaserte anlegg dei seinare åra, og oppnåeleg, ut frå dei årsrapportane vi har samla inn frå andre anlegg i drift. Statsforvaltaren vil ha høve til å sette andre og eventuelt strengare krav og utsleppsgrenser ved seinare revisjonar av løyvet.

Handtering av slam

Reinsing av avløpet gir slam som må handterast forsvarleg på anlegget for å ikkje gi luktproblem eller medføre nedstraums miljøproblem vidare i handteringskjeda. Søknaden er ikkje konkret på dei vidare planane for kva som skal skje med slammet som vert samla opp ved Natura.

Det er gitt løyve til mange landbaserte anlegg med reinsekrav i Vestland dei seinare åra, og det vert prøvd ut ulike typar oppsamlingsteknologi for slam også frå anlegg i sjø. Til saman kan dette bety at det innan relativt kort tid vil bli store volum med slam som skal handterast. Mottakskapasiteten er forventa å auke i takt med at anlegga vert sett i drift, men mykje er framleis uavklart om prosessar, sluttprodukt og bruksområde.

Vi ser det som viktig at heile «slam-kjeda» trekker i same retning, slik at slammet vert ein sirkulær ressurs, og ikkje eit miljøproblem. Dette vil til dømes bety at Atløy Båt & Marina AS må ha god kunnskap om, og kontroll på, innhaldet i slammet sitt, og kva ulike tilsetningar eller prosessar i anlegget si slamhandtering medfører av eventuell avgrensingar for vidare bruk og nytte.

Løyvet sine vilkår er likevel ikkje så detaljerte på dette området, ut over at det er sett krav om analysar av innhaldet i slammet og å handtere slammet forsvarleg utan fare for forureining. Dette er gjort for å ikkje avgrense val mellom ulike løysingar som kan nyttast innanfor desse generelle krava.

Konklusjon

Statsforvaltaren har konkludert med at etablering av eit landbasert oppdrettsanlegg for produksjon av laksefisk ved Natura er akseptabel sett i lys av forureiningslovas formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter ei samla vurdering av dei forureiningsmessige ulempe samanstillt med fordelar og ulemper som landbasert produksjon elles vil medføre, gjev vi løyve til Atløy Båt & Marina AS for ein årleg biomasseproduksjon på 4000 tonn på nærare fastsette vilkår.



3.2. Grunngeving for utvalde vilkår

Utsleppsreducerande tiltak og utsleppsrapportering (vilkår 3 og 10 i løyvet)

Vi set krav om utsleppsreduksjon og reinsing av avløpsvatnet før utslepp til sjø for alle større landbaserte akvakulturanlegg. Vilkåra om utsleppsreduksjon er funksjonsbaserte og teknologinøytrale, det vil seie ikkje knytt til spesielle reinseløysingar, utstyr eller teknologiar. Det betyr også at anlegget bør ta høgde for endringar, både i endra krav til reinsing, og generelle krav til næringa.

I dette løyvet er det sett krav om utsleppsreduksjon for nitrogen, fosfor og organisk karbon. Det er gitt grenser for totale utslepp per år, og spesifikke utslepp per tonn produsert fisk. Dei spesifikke utsleppa er vurdert som mest relevant som mål på kor godt anlegget lukkast med å redusere utsleppa sine, ettersom dette har proporsjonalitetsprinsippet (at utsleppsgrensa følgjer produksjonen proporsjonalt) innbakt i seg.

Kor bra reinsinga fungerer, må kunne dokumenterast gjennom utsleppskontroll og årsrapportering. Verksemda skal årleg rapportere til Statsforvaltaren om fôrforbruk, biologisk produksjon, slamproduksjon og resultat av analysar av innhaldet i slammet. Når det vert tilrettelagt for rapportering gjennom Altinn, vil det erstatte rapportering direkte til oss.

Overvaking av miljøtilstanden i resipienten (vilkår 11 i løyvet)

Løyve til utslepp frå akvakulturproduksjon vert gitt med føresetnad om at naturen kan omsette dei utsleppa som anlegget har etter kvart, utan at miljøet vert overbelasta. For at verksemda skal kunne dokumentere at drifta er i tråd med denne føresetnaden, må verksemda overvake effekten som utsleppa har på miljøet.

Det er søkt om ein stor produksjon, med store utslepp. Løyvet har vilkår om risikobasert overvaking av miljøtilstanden og verknader på omkringliggjande naturmangfald i vassøyla, i strandsona og på sjøbotnen. Ettersom utsleppspunktet vart flytta, og det ikkje er gjort full kartlegging av natur- og miljøtilhøve i det som no blir influensområdet for utsleppa frå anlegget, må det manglande kunnskapsgrunnlaget komme på plass før oppstart av drift.

Overvakingområdet må avgrensast ut frå kunnskap om kva for område og kva typar naturmangfald som kan bli påverka av utsleppa. Slik kunnskap kan til dømes vere straummålingar i relevante djup og målepunkt kring utsleppspunktet, modellering av korleis utsleppa vert spreidd/fortynna og kartlegging av sårbart naturmangfald.

Kartlegging av sårbart naturmangfald (vilkår 11.3 i løyvet)

Kunnskapen om sårbart naturmangfald i området som kan bli påverka av utslepp frå anlegget er mangelfull. Det er difor sett vilkår om kartlegging av sårbare artar og naturtypar før oppstart av produksjonen.

Dersom kartleggingane syner funn av viktige marine naturtypar, og det det blir vurdert at det er risiko for at utsleppa frå anlegget vil kunne skade desse førekomstane, har Statsforvaltaren høve til å endre løyvet, og om naudsynt trekke det attende. Krav om overvaking av sårbare artar kan bli pålagt som tilleggsvilkår.



Risikovurdering av utslepp av kjemikal (vilkår 2.6 og 6 i løyvet)

Alle utslepp av kjemikal og miljøgifter skal risikovurderast jf. vilkår 2.6 om internkontroll og vilkår 6 om kjemikal. Vi manglar kunnskap om korleis ein del kjemikal og legemiddel knytt til medisiner og parasittnedkjemping verkar på miljøet over tid. Difor må risikovurderinga avdekke om kjemikala kan ha skadelege effektar på helse og miljø.

Støy (vilkår 7.1 i løyvet)

Utslepp av støy er regulert gjennom grenser sett i utsleppsløyve vilkår 7.1. Vi har nytta standard grenseverdiar for støy som vilkår i løyvet.

Utslepp av plast (vilkår 9.3 i løyvet)

Vi kjenner per i dag ikkje det nøyaktige omfanget av utslepp av plast frå akvakulturanlegg, men ser det som ein miljørisiko. Difor set vi vilkår om at verksemda skal ha risikovurderingar og gjere tiltak for å redusere utslepp av mikro- og makroplast frå plastbasert driftsutstyr, jf. vilkår 9.3 i utsleppsløyvet. Verksemda må nytte beste tilgjengelege teknikkar for å redusere utsleppa av plast.

3.3. Fråsegn til fylkeskommunen om verknader for natur og friluftsliv

Anlegget ved Natura skal plasserast på eit allereie nytta næringsområde der kommunen gjennom eit dispensasjonsvedtak prioriterer akvakulturverksemd framfor andre ålmenne brukarinteresser. Askvoll kommune har vurdert at etableringa ikkje vil gi vesentlege konfliktar med andre interesser i området, jf. punkt 4.3 og 4.4.

Vi har ikkje kjennskap til vesentlege konfliktar med registrerte verdiar for natur og friluftsliv i området. Det er likevel ein viss risiko for at utsleppa frå anlegget kan få konsekvensar for marine naturverdiar, ettersom det nye utsleppsområdet er ufullstendig kartlagt. Dette blir regulert gjennom vilkåra i utsleppsløyvet.

Vi minner også om at den framande arten havnespy (*Didemnum vexillum*, japansk sjøpung) er funne i fleire hamneområde på Vestlandet, mellom anna i hamnebassenget i Florø og ved Skipavika i Gulen. Alle tiltakshavarar har ansvar for å gjere nødvendige risikovurderingar og tiltak for å ikkje spreie denne arten til nye område i samband med sin aktivitet, jf. naturmangfaldlova § 28 og forskrift om framande organismar § 18. Vi har meir informasjon om havnespy på nettsida vår², som vert jamleg oppdatert.

4. Faktagrunnlag

4.1. Utslepp

Generelt om utslepp frå landbasert akvakultur

Akvakulturanlegg kan generelt sett påverke miljøet ved utslepp til vatn, støy, lys, lukt og ved at det blir generert farleg avfall. Lagring av kjemikal og avfall/farleg avfall kan medføre fare for akutte utslepp. Utsleppa til vatn er rekna som største potensielle forureiningsfare.

² [Hamnespy er ein inntrengar som er komen for å bli | Statsforvaltaren i Vestland](#)



Det er store vassmengder som skal gjennom eit anlegg med stor produksjon av fisk, og for å redusere vassforbruk og pumpekostnader blir det vanlegvis nytta ulike former for vassparing. I praksis vert dette gjort med resirkulering av ein større eller mindre del av vatnet. Det synest ikkje å vere nokon større systematisk skilnad i utsleppsreduksjonen mellom reine gjennomstrøymingsanlegg og RAS-anlegg. Vassparinga i seg sjølv gir ikkje reduserte utslepp.

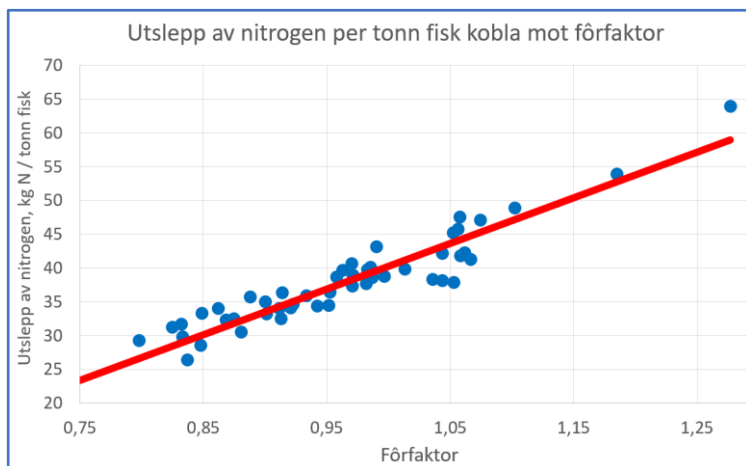
Reinsing av resirkuleringsvatnet i eit RAS-anlegg har som hovudfunksjon å sikre at vatnet har rett kvalitet for ein «ny runde» i anlegget. Dette omfattar utlufting av karbondioksid, oksygentilsetting og omdanning av ammoniakk til nitrat (avgiftning) i vatnet som skal tilbake til fisken (RAS1-teknologi).

Reinsing av avløpsvatnet som går til utslepp, både frå eit RAS-anlegg og eit gjennomstrøymingsanlegg, er vanlegvis avgrensa til ulike former for partikkelfjerning. Dette er mekanisk filtrering, eventuelt i kombinasjon med enkel kjemisk utfelling/flokkulering av partiklar. Dersom ein skal opp på neste nivå av reinsing, må ein redusere utsleppa av dei oppløyste næringsalta nitrogen og fosfor. Slik reinsing er velprøvd i større avløpsanlegg, men dette krev større investeringar, og har spesielt høg kostnad knytt til nitrogenfjerning.

Organiske utslepp og næringsalt

Grovt sett består avløpsvatnet (før reinsetiltaka) av to tredeler oppløyste næringsalt og ein tredel partikulært organisk materiale. Så lenge anlegga berre har partikkelreinsing, vil hovuddelen av utsleppa vere oppløyste næringsalt og finpartikulært organisk materiale som ikkje let seg ikkje samle opp ved filtrering. Av næringsalta nitrogen og fosfor, er det nitrogen som gir den mest potente gjødslingseffekten i sjø, ettersom primærproduksjonen i sjøen normalt sett vert avgrensa av nitrogenmangel.

Store anlegg vil ha store utslepp av næringsalt. Eit litt grovt estimat tilseier at produksjon av 1 tonn fisk har nitrogenutslepp tilsvarande avløp frå 10 personar (10 PE, eller personekvivalentar).



Figur 1. Spesifikke utslepp av nitrogen (kg/tonn fisk) sett opp mot fôrfaktor. Tal frå årsrapportar frå settefisk- og postsmoltanlegg i Vestland dei siste åra.

Statsforvaltaren set vilkår om årleg utsleppsrapportering frå landbaserte akvakulturanlegg. Vi har etter kvart samla ein del erfaringsdata om utsleppsmengder og oppnådd utsleppsreduksjon frå landbasert settefisk- og postmoltproduksjon. For alle anlegga sett under eitt, har brutto utslepp av nitrogen vore redusert med i snitt om lag 10 – 12 %, men det er store skilnader mellom anlegg. Faktorar som ser ut til å verke inn på utsleppsreduksjonen er i kva grad partiklane går i oppløysing, bruk av flokkulantar, og avstanden mellom kar og filter. Så langt tyder våre erfaringstal på at det er fôrfaktoren som har størst innverknad på dei spesifikke utsleppa (utsleppa per tonn produsert fisk) i landbaserte anlegg, jf. Figur 1.



Avløpsreinsing og utrekning av utsløppsmengder for anlegget ved Natura

Atløy Båt & Marina AS har lagt opp til reinsing av avløpsvatnet med mekanisk filtrering med 40 µm lysopning, og vidare slambehandling som gir eit slam med tørrstoffinnhald på 25-30 %. Det reinsa avløpsvatnet skal desinfiserast med UV før utsløpp til sjø.

Statsforvaltaren nyttar ein enkel modell for utrekning av utsløppsmengder basert på stoff-flyten i anlegget. Enkelt forklart er han basert på føresetnaden om at utsløppa av nitrogen, fosfor og karbon kjem frå mengda som finst i fôret som er nytta. Stoffmengda som er att i fisken som er produsert (inkl. daudfisk) og slammet som er samla opp er trekt frå. Denne standardiserte reknemåten er også eit krav ved den årlege rapporteringa av utsløppsmengder, og er lik for alle anlegg.

I søknaden er det rekna ut årlege utsløppsmengder³ av N, P og TOC ut frå ein produksjon av 4000 tonn biomasse, med føresetnad om fôrfaktor 1,0 og ein konservativ utsløppsreduksjon på 10 % for N og 40 % for P og TOC. Årsutsløppa vert då 161,6 tonn N, 22,8 tonn P og 300 tonn TOC.

Omrekna til spesifikke utsløpp per tonn fisk produsert, vert dette 40,4 kg N, 5,7 kg P og 75,0 kg TOC.

Kjemikal og miljøgifter

Produksjonen vil ha utsløpp av legemiddel, og vaske- og desinfeksjonsmiddel. Fôret som vert brukt vil også gi utsløpp av enkelte miljøgifter, og slammet som vert samla opp frå produksjonen kan innehalde dei same miljøgiftene.

Reinsing av avløpsvatnet vil redusere mengdene forureining som vert sleppt direkte ut i miljøet for dei stoffa som er knytt til partiklar. Den forureininga som er samla opp vil måtte handterast i den vidare behandlinga/bruken av slammet.

Fiskefôr inneheld fleire miljøgifter som er nærare omtalt i vassforskrifta. Til dømes er kadmium og kvikksølv europeisk og nasjonalt prioriterte miljøgifter som inngår i kjemisk tilstandsvurdering etter vassforskrifta. Sink og kopar er såkalla vassregionspesifikke stoff, som per i dag inngår i økologisk tilstandsvurdering etter vassforskrifta.

Plast og marin forsøpling

Slitasje på røyr og andre anleggsdelar av plast vil medføre at det vert danna større og mindre plast-partiklar. Plasten kan følgje med avløpsvatnet ut i det marine miljøet, eller forureine slammet som vert samla opp i reinseprosessane i anlegget. Mikroplast vil kunne finne vegen inn i næringskjeda.

Avfall og biprodukt

Rett handtering og lagring av avfall skal ikkje gi utsløpp til miljøet.

Slam og anna organisk avfall kan og bør utnyttast som ein sirkulær ressurs. Ved reinsing av avløpsvatnet frå større landbaserte anlegg vil det bli generert store mengder slam som må handterast vidare. Det er fleire alternativ for vidare handtering, lagring og avhending, og risikoen for utsløpp til luft (lukt) eller vatn må vurderast i kvart tilfelle.

Død fisk blir konservert ved ensilering og vanlegvis nytta i andre sin produksjon av protein eller biogass. Rett handtering og lagring av ensilasje skal ikkje gi utsløpp til miljøet.

Akvakulturproduksjon genererer vanlegvis små mengder farleg avfall, med låg risiko for utsløpp.

³ Klem & Tveranger (2022): *Dokumentasjonsvedlegg til søknad om etablering av postsmoltanlegg ved Natura i Askvoll kommune, med konsekvensvurdering*, Rådgivende Biologer rapport 3686



Støy og lukt

Større landbaserte akvakulturanlegg har vanlegvis produksjon som i større eller mindre grad går føre seg inne i bygningar. Det kan likevel også vere noko støy frå produksjon, utstyr og driftsoperasjonar ute. Støynivå, avstand til naboar og ev. skjerming av lyd pga. bygningsmasse vil vere avgjerande for eventuelle konflikhtar knytt til støy.

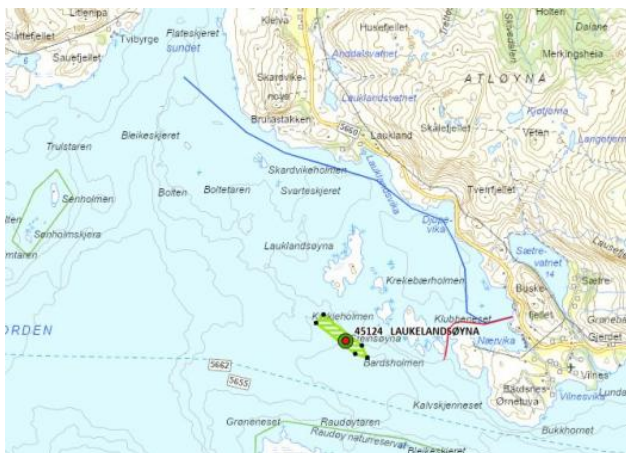
Teikningar av anlegget ved Natura syner at anlegget vil ligge tett på eksisterande veg og bygningar. Avstanden frå sørlegaste enden av anlegget til næraste naboar vil bli om lag 150-200 meter.

4.2. Resipient og lokalitet

I tillegg til miljødokumentasjon vedlagt i søknaden nyttar Statsforvaltaren også andre kunnskapskjelder for å opplyse saka. Dette kan vere data som ligg i offentlege databasar, kunnskap frå miljøavdelinga sine andre ressursar, data og rapportar frå tidlegare sakshandsaming og oppfølging av andre nærliggjande akvakulturanlegg eller andre verksemder.

Sjøvassinntak og utsleppspunkt

Sjøvassinntaket til Natura er planlagt på 80 meters djup i Tvibyrgssundet, ca. 4,5 km nordvest for anlegget. Utsleppspunktet var opphavleg plassert like utanfor anlegget på 28 meters djup. Etter dialog mellom søkjar og Statsforvaltaren vart utsleppet flytta ut av dette grunne og skjerma området, og ut gjennom Barsundet til 37 meters djup i Vilnesfjorden sørvest for anlegget⁴.



Figur 2. Sjøvassinntak (blå linje) og utsleppsleidning (raud linje) for det landbaserte anlegget ved Natura. Lokaliteten Laukelandsøyna er vist med grønt. Frå Rådgivende Biologer sitt notat 4.4.2024.

Vassførekomstane Aldefjorden og Vilnesfjorden-indre

Utsleppspunktet for anlegget ved Natura ligg i vassførekomsten Aldefjorden (Vann-Nett-ID 0280031600-C⁵), men avstanden til grensa mot vassførekomsten Vilnesfjorden-indre (Vann-Nett-ID 0280030301-C⁶) er under 100 meter (Figur 3).

Begge vassførekomstane er karakterisert som moderat eksponert kyst, og er samla sett vurdert til å ha svært god økologisk tilstand. Den økologiske tilstanden er basert på data om mellom anna

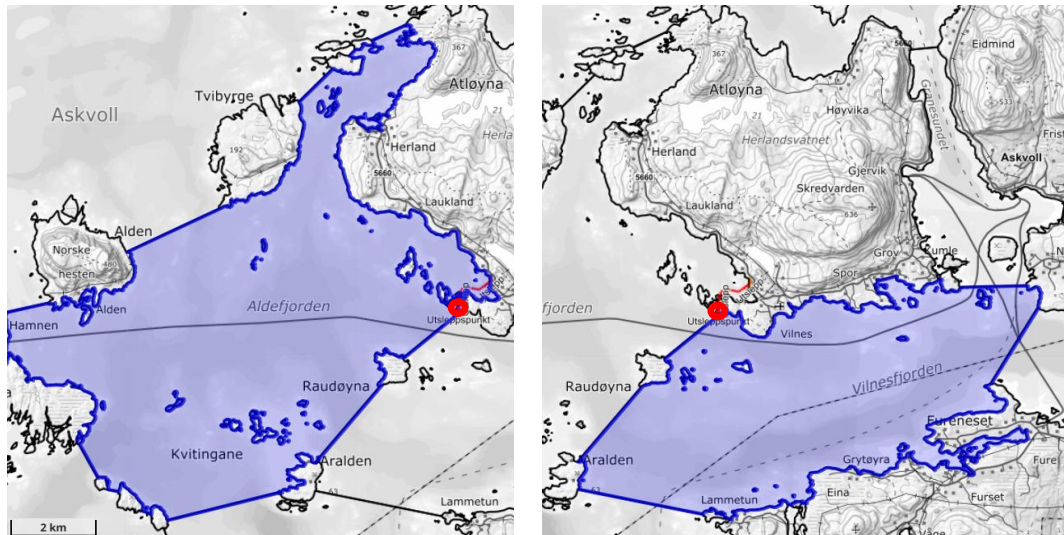
⁴ Klem (2024): *Oppdatering av posisjon for avløp, ifm. pågående søknad om postsmoltanlegg ved Natura i Askvoll kommune*, Rådgivende Biologer notat 4.4.2024

⁵ Aldefjorden i Vann-Nett: <https://vann-nett.no/waterbodies/0280031600-C/factsheet/summary>

⁶ Vilnesfjorden-indre i Vann-Nett: <https://vann-nett.no/waterbodies/0280030301-C/factsheet/summary>



botnfauna og tungmetall, og kunnskapsgrunnlaget er vurdert som middels til høgt. «Svært god økologisk tilstand» reflekterer her miljøtilhøve som er tett opp til naturtilstanden. Den kjemiske tilstanden er også god i Aldefjorden, medan det ikkje er nok datagrunnlag for å vurdere den kjemiske tilstanden i Vilnesfjorden-indre.



Figur 3. Utsleppspunktet for avløpet frå det landbaserte anlegget ved Natura (raud prikk) ligg tett inntil grensa mellom vassforekomstane Aldefjorden (t.v.) og Vilnesfjorden-indre (t.h.). Skjermdump frå fylkesatlas.no.

Miljøgranskingar

Resipient, sediment og botnfauna

Sjøbotnen ved utsleppspunktet skråar ned mot to djupare område som ligg aust og vest for utsleppet. I følge sjøkart er djupområdet i vest om lag 183 meter djupt, og djupområdet i aust om lag 175 meter djupt, på det djupaste. Området mellom er om lag 140 meter djupt.

Dokumentasjonen i søknaden hadde undersøkt resipienten ved det opphavlege utsleppspunktet, og det er ikkje gjennomført nye miljøgranskingar i det nye utsleppsområdet.

Miljødokumentasjon frå søknad ved nærliggande lokalitet Laukelandsøyna^{7,8,9} (vist på Figur 2) gir litt informasjon om generelle miljøtilhøve i fjordområdet. Botnfaunaen i området hadde god eller svært god miljøtilstand ved alle stasjonar, og det var låge nivå av kopar og sink i sedimentet. Straummålingane frå Laukelandsøyna tyder på at utsleppa frå Natura kan ventast i hovudsak å bli spreidd vestover.

Rådgivende Biologer har oppsummert sitt notat om det nye utsleppspunktet⁴ slik:

En flytting av avløpet til den nye posisjonen vil trolig ikke medføre noen særskilt større risiko for påvirkning på naturtyper eller smittepotensialet i området. Det anbefales at selskapet gjennomfører strømmålinger ved utslippspunktet. Når en har resultatene fra disse målingene, kan en sette stasjoner for en forundersøkelse for bunndyr samt makroalger ved avløpet. Disse undersøkelsene vil fungere som referanseundersøkelser og det bør være tilstrekkelig at strøm-, bunndyr- og makroalgeundersøkelsene

⁷ Glindø (2021): Vurdering av strømførhold ved Laukelandsøyna. Åkerblå rapport 102082-01-001

⁸ Østensvig (2021): C-undersøkelse for Laukelandsøyna. Åkerblå rapport 102529-01-001

⁹ Østgaard (2021): Forundersøkelse for Laukelandsøyna. Åkerblå rapport 102530-01-001



gjennomføres før oppstart på lokaliteten, da det er lite risiko knyttet til miljøpåvirkning i den åpne resipienten der avløpet er plassert.

Innlagring og fortykning av utsleppa

Modellering av innlagring og fortykning i søknadsdokumentasjonen gjeld opphavleg plassering av utsleppspunktet, og det er ikkje gjort på nytt for det nye utsleppspunktet. Rådgivende Biologer sitt notat om det nye utsleppspunktet⁴ har gjort nokre vurderingar knytt til salinitet og tettleik i avløpsvatnet samanlikna med målte profilar av vassøyla ved Laukelandsøyna, og konkluderer med at avløpsvatnet sannsynlegvis vil innlagrast tilfredsstillande.

Registrerte sårbare artar og viktige marine naturtypar

Det er ikkje gjennomført nokon systematisk kartlegging av sårbare artar og naturtypar på djupt vatn i fjordane og langs kysten. Det er derfor få registreringar av sårbare artar i nasjonale karttenester. Førekomstar av nokre viktige marine naturtypar er modellert, men berre i varierende grad verifisert i felt.

Rådgivende Biologer har i dokumentasjonen til søknaden³ nemnt nokre område som også vil vere lokalisert i influensområdet til det nye utsleppspunktet. Mellom anna tareskog som er verdisett til «viktig» i heile området frå Klubbeneset og vestover mot Lauklandsvika¹⁰, eit sjøfuglreservat ved Raudøy¹¹ med stor verdi som hekkeplass for ei rekkje artar, og eit lokalt viktig gytefelt for torsk ved Djupevika. Konsekvensane for desse områda vart vurdert som små, for avløpet ved opphavleg utsleppspunkt.

Det nye utsleppspunktet kjem tettare på området med naturtypen tareskog. Rådgivende Biologer har vurdert dette i notatet om det endra utsleppspunktet⁴, og konkludert med at avløpet også her truleg vil medføre «ubetydelig endring».

4.3. Tilhøvet til plan

Akvakulturanlegget skal etablerast på eit område som er avsett til næringsområde i kommuneplanen for Askvoll. Askvoll kommune har 10.05.2021 gitt ein dispensasjon for å nytte området til landbasert akvakulturanlegg, med vilkår som m.a. er knytt til støy og lukt, og til omsyn til hekkande fugl:

I medhald av § 19-2 i plan- og bygningslova vert det gjeve dispensasjon frå føremålet i arealdelen og § 1-8 i pbl på følgjande vilkår:

- At tomtearbeid eller byggearbeid som sprengning eller spunting, skal det gjerast utanfor hekkeperioden i mai-juli.*
- At anlegg får farge og materialbruk som ikkje framhevar det i landskapet.*
- At anlegg og utstyr skal plasserast slik at det ikkje tek skade av havnivåstigning og høg vasstand, medrekna stormflo og bølgepåverknad. Ved søknad om byggeløyve skal dette dokumenterast.*
- At støy frå verksemda skal ligge under støygrensar fastsett i retningsliner eller forskrift i medhald av forureiningslova, Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, T-1442, grenseverdiar for industristøy og at støykjelder i størst mogleg grad skal byggjast inn i bygningsmassen.*

¹⁰ Lauklandsvika, tareskog: <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00121870>

¹¹ Raudøy naturreservat: <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00001315>



· at det vert lukka anlegg for slam eller tilsvarande løysinagar slik at det vert minst mogleg lukt frå anlegget.

Askvoll kommune har 26.09.2022 vurdert søknaden som i samsvar med dispensasjonen.

4.4. Andre verdiar for natur og friluftsliv i området

Området på land der anlegget skal etablerast er regulert for næringsverksemd, og det er teke i bruk til næringsaktivitet frå før. Askvoll kommune har kartlagt og vurdert konflikhtar med andre interesser i dispensasjonssaka frå 2021 og ved vurdering av søknaden i 2022, og kome til at anlegget kan etablerast utan store interessekonflikhtar.

5. Saksgang

5.1. Korrespondanse

Søknaden er datert 24. juni 2022, og vart oversendt frå Vestland fylkeskommune til kommunen og sektormyndighetene den 4. juli 2022. Kommunen si handsaming av saka vart ettersendt 8. desember 2022.

Etter å ha gått gjennom den originale søknaden og kome langt i behandlinga av denne, tok Statsforvaltaren kontakt med søkjar om vår bekymring for om området som avløpsvatnet var tenkt sleppt ut i, ville tole dette. Vi ba søkjar om å sjekke om det fanst andre alternativ for utsleppsstad. Søkjar fann moglegheit for endring av utsleppspunktet til ein meir eigna resipient. Tilleggsinformasjonen om endra utsleppspunkt vart ettersendt den 4. april 2024.

5.2. Merknader og fråsegner

Det kom ingen merknader inn ved offentleg høyring av søknaden.

6. Klagerett

Atløy Båt & Marina AS og andre med rettsleg klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert gebyrsatsen. Ein eventuell klage bør innehalde ei grunngjeving og kva de ønskjer å endre. I tillegg bør andre opplysningar som kan ha noko å seie for saka takast med.

Klagefristen er tre veker frå dette brevet vart motteke. Ein eventuell klage skal sendast til Statsforvaltaren.

Med helsing

Sissel Storebø
seksjonsleiar

Gunn Helen Henne
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent



Vedlegg:

1 Atløy Båt og Marina AS - løyvedokument Natura - 4000 tonn/år

Mottakarliste:

ATLØY BÅT & MARINA AS	Postboks 452	6801	FØRDE
Vestland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN

Kopi til:

Askvoll kommune	Postboks 174	6988	ASKVOLL
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL